

Til beslutningsforslag nr. B 17. Betænkning afgivet af Udenrigsudvalget den 18. december 1991

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om officiel anerkendelse af de republikker i Jugoslavien, der ved flertal ved frie demokratiske afstemninger har truffet beslutning om at opnå uafhængighed og selvstændighed

[Af Annette Just (FP) m.fl.]

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i en række møder.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af Fremskridtspartiets medlem) beslutningsforslaget til *forkastelse* ved 2. (sidste) behandling.

Et flertal inden for flertallet (Socialdemokratiets, Det Konservative Folkepartis, Venstres, Centrum-Demokraternes, Det Radikale Venstres og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) udtaler:

Udenrigsministeren har i et enigt EF-ministerråd givet tilslutning til anerkendelse af de enkelte republikker med virkning fra den 15. januar 1992 under visse forudsætninger, bl.a. respekt for menneskerettigheder og mindretalsbeskyttelse.

Denne beslutning har været forelagt i Det Udenrigspolitiske Nævn den 17. december 1991.

Flertallet finder herefter, at begivenhederne har overhalet beslutningsforslaget.

Et mindretal inden for flertallet (Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget) går principielt ind for anerkendelse af Kroatien og Slovenien som selvstændige stater, men tidspunkt og omstændigheder er af afgørende betydning.

Både de historiske og de aktuelle problemer i forholdet mellem de etniske grupper i Kroatien er så komplicerede, at en anerkendelse må gøres afhængig af at sikre garantier for mindretallenes rettigheder og skabelse af instrumenter til overvågning heraf. Desuden må anerkendelsen af begge stater tjene fredsprocessen. Valg af tidspunkt er derfor afgørende. Efter mindretallets opfattelse vil en anerkendelse netop nu øge spændingerne, vanskeliggøre mægling, føre til optrapning af krigshandlingerne og måske internationalisere hele konflikten. I stedet bør anerkendelse indgå i en samlet løsning, der er nået gennem forhandlinger.

Det kan nævnes, at FN's generalsekretær for ganske nylig har givet udtryk for helt det samme synspunkt.

I øvrigt er beslutningsforslaget overflødigt i betragtning af EF-landenes erklæring af 17. december 1991, en erklæring, som mindretallet beklager. De her anførte bemærkninger er også en kritik af denne erklæring.

I konsekvens heraf indstiller mindretallet beslutningsforslaget til *forkastelse*.

Et *mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse* ved 2. (sidste) behandling og udtaler:

Danmark anerkender de republikker i Jugoslavien, der ved flertal ved frie demokratiske

afstemninger har truffet beslutning om at opnå uafhængighed og selvstændighed, idet Danmarks tilslutning til principperne i Helsinkiaftalerne og Parischarteret, herunder specielt princippet om selvbestemmelse, bekræftes.

Danmarks villighed til at anerkende nye nationer i overensstemmelse med den sædvanlige internationale praksis og i overensstemmelse med de politiske realiteter, hvori nye nationer som følge af de historiske ændringer i deres region har konstitueret sig på demokratisk grundlag, og såfremt de nye nationer har accepteret de relevante internationale forpligtelser og har forpligtet sig til med gode intentioner at indgå i en fredelig proces og fredsforhandling, stadfæstes.

Det er en betingelse for, at Danmark kan anerkende de republikker i Jugoslavien, der ved flertal ved frie demokratiske afstemninger har truffet beslutning om at opnå uafhængighed og selvstændighed, at følgende betingelser opfyldes:

– at FN's charter og de forpligtelser, som er tilsluttet i den sidste akt i Helsinkiaftalerne og i Parischarteret, specielt med henblik på

»lighed for loven«, demokrati og menneskerettighederne, overholdes,

- at der opnås garantier for etniske og nationale grupper og minoriteters rettigheder i overensstemmelse med forpligtelserne, som er tiltrådt i CSCE's netværk,
- at ukrænkeligheden af grænserne bevares, og at grænserne kun kan ændres gennem fredelige metoder og fælles aftaler,
- at alle relevante indrømmelser gøres såvel med hensyn til nedrustning og nukleare ikkeudvidelser som med hensyn til sikkerhed og regional stabilitet.

Disse principper skal også bruges ved anerkendelse af andre kommende nationer, bl.a. nu, hvor det tidligere Sovjetunionen opløses officielt ved årsskiftet.

Mindretallet kan ikke tilslutte sig betænkningens bidrag fra flertallet, idet mindretallets bidrag sikrer kommende nye stater samme retningslinjer, som man på EF's ministerrådsmøde blev enig om. Disse retningslinjer vil få stor betydning for de nye nationer efter Sovjetunionen.

Helen Beim (S) Holger Graversen (S) Lotte Henriksen (S) Rosing (S)

Løvig Simonsen (S) Erik B. Smith (S) Pernille Forchhammer (S) Riishøj (SF)

Duetoft (CD) Agnete Laustsen (KF) Ahlmann-Ohlsen (KF) Hanne Severinsen (V)

Sønderby (V) Jørgen Winther (V) fmd. Kirsten Madsen (FP) Jørgen Estrup (RV) nfmd.

Glønborg (KRF)